HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. İbadetlerin geçerli olması için taşıması gereken şartlar nelerdir? Araştırınız.
2. İbadetlerin fert ve toplum hayatındaki faydalarına yönelik gözlemlerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.
3. Hac ibadetini yapan bir kişi ile görüşme yaparak izlenimlerinizi not ediniz.
4. Kurbanlık hayvanlarda bulunması gereken özellikleri araştırınız.
5. Sadaka, nisap, ihram, tevbe ve salih amel kavramlarının anlamlarını araştırınız.

1. İBADET KAVRAMI

İbadet kelimesinin sözlük anlamı itaat etme, boyun eğme, saygı duyma, övme, yüceltme ve kulluk etmektir. İslam dininde ibadet; kulun yaratıcısına olan görevlerini, O'nun rızasını kazanmak amacıyla, ayet ve hadislerde gösterildiği şekilde yerine getirmesidir.

İbadet edene "âbid", ibadet edilene "ma'bûd" ve ibadet yerine "mâbed" denir.

İbadet kavramını dar ve geniş anlam olarak ikiye ayırmak gerekir. İbadet dar anlamı ile namaz kılmak, oruç tutmak, zekât vermek ve hacca gitmektir. Bu ibadetler dinin temelini oluşturmaktadır. Nitekim Peygamberimiz (s.a.v.) İslam'ın beş temel esas üzerine kurulduğunu beyan ettiği hadisinde[1] bu ibadetlere yer vermiştir.

İbadet kavramı geniş anlamı ile Allah'ın (c.c.) rızasını kazanmak için fert ve toplum yararına yapılan her türlü faydalı ve hayırlı davranışı ifade etmektedir. Bu manada ibadete yüzlerce örnek verebiliriz. Ailenin geçimini helal yoldan kazanmaya çalışmak, yolda sıkıntı veren bir şeyi kaldırmak, selamlaşmak, hastaları ziyaret etmek, güler yüzlü olmak, borçluya kolaylık sağlamak, komşu ve akraba ile iyi geçinmek gibi olumlu davranışlar Allah (c.c.) rızası için ve samimi duygularla yapılması durumunda ibadet sevabı kazandıracaktır.[2]

İbadetin geniş kapsamı içine günah olan eylemlerden, Yüce Allah'ın o husustaki yasağına karşı gelmeme düşüncesiyle uzak durmak da girmektedir. Buna göre, iftira, haram kazanç, kibir, yalan, gıybet ve rüşvet gibi haramlardan sırf Allah (c.c.) rızası için uzak durmak itaat ve kulluk etme anlamı taşıdığı için ibadet kavramına dâhildir.

BİLGİ KUTUSU

İbadet:

a-Kulun Allah'a karşı sevgisini, saygısını ve bağlılığını gösteren duygu, düşünce ve davranış biçimleridir.

b- İnsanın Allah'a saygısını, sevgisini ve itaatini göstermesi için ortaya koyduğu tutum ve davranışlarıdır.

c- Dünyevi veya uhrevi gayelerle dua edip yalvarmasıdır.

bk. Mustafa Sinanoğlu, "İbadet" DİA, C 19 s. 233-235.

YORUMLAYALIM

"Ben, cinleri ve insanları, ancak bana kulluk etsinler diye yarattım."

Zâriyât suresi, 56. ayet.

Yukarıdaki ayette ibadetin hangi yönüne işaret edilmektedir?

1. bk. Buhârî, İman, 8.
2. Ferhat Koca, "İbadet", DİA, C 19, s. 240-242.